

Росуллоҳнинг овқатланишлари ва нонлари ҳақида келган ҳадислар баёни.

باب ما جاء في صفة أكل وخبز رسول الله صلى الله عليه وسلم

[Ўзбекча – Uzbeking – الأوزبكي]

Абу Ийсо Муҳаммад ибн Ийсо ат-Термизий

Таржимон: Абдуллоҳ Шариф
Нашрга тайёрловчи: Шамсиддин Дарғомий

2009 - 1430

islamhouse.com

باب ما جاء في صفة أكل وخبز رسول الله صلى الله عليه وسلم

« باللغة الأوزبكية »

ترجمة: عبد الله شريف

مراجعة: شمس الدين درغاي

2009 - 1430

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه

وبعد:

باب ما جاء في صفة أكل رسول الله وفيه (6) أحاديث

Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламнинг овқатланишлари ҳақида келган ҳадислар боби.
Бу бобда олти ҳадис зикр қилинади.

137 – حدثنا محمد بن بشار ثنا عبد الرحمن بن مهدي عن سفيان عن سعد بن إبراهيم عن ابن
لكعب بن مالك عن أبيه أن النبي كان يلعق أصابعه ثلاثا قال أبو عيسى وروي غير محمد بن بشار
هذا الحديث قال كان يلعق أصابعه الثلاث

Каъб ибн Моликнинг ўғиллари оталаридан ривоят қилишларича Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васаллам бармоқларини уч мартадан ялар эканлар. Абу ийсо айтадиларки: Муҳаммад ибн Башшордан бошқа ровийлар, уч бармоқларини ялар эдилар, - деб ривоят қилган.

Изоҳ: Қистиллоний раҳматуллоҳ алайҳи, бу ҳадиснинг шарҳида шундай дейдилар: Кўп ривоятларда уч бармоқларини ялар эдилар - деб келган, шунга кўра бу ерда мутлақни муқаййадга боғлаш қондасига риоя қилиб, бу ҳадисни ўша ривоятларга боғлаймиз, бундан ташқари бу ҳадиснинг ровийси кўпчиликдан ворид бўлган ривоятни ҳам, ривоят қилган экан, бу эса албатта масалани кескин ҳал қилади. Демак тўғри ривоят бармоқларини уч мартадан эмас, балки учта бармоқларини ялар эдилар - деган ривоят бўлади.

138 – حدثنا الحسن بن علي الخلال ثنا عفان ثنا حماد بن سلمه عن ثابت عن أنس قال كان
النبي إذا أكل طعاما لعق أصابعه الثلاث

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади айтадиларки: Пайғамбар саллоҳу алайҳи васаллам агар овқатлансалар уч бармоқларини ялаб қўярдилар.

Изоҳ: *Ибн Ҳажар раҳимаҳуллоҳ айтадилар: Бармоқ ялашлик киши овқатланиб бўлгандан сўнг, кўлини сочиққа артиши ва уни ювишидан аввал суннатдир. Ҳақиқатда бошқа ҳадисларда Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи бармоқларингни сочиққа артмасдан аввал ялагин, овқат еган идишини ҳам, чунки барака қаердалигини билмайсан. - деб марҳамат қилганлар.*

139 – حدثنا الحسين بن علي بن يزيد الصدائي البغدادي ثنا يعقوب بن إسحاق يعني الحضرمي شعبة عن سفيان الثوري عن علي بن الأقرم عن أبي جحيفة قال قال النبي أما أنا فلا أكل متكئا

Абу Жухфа айтадилар: Пайғамбар саллоҳу алайҳи васаллам аммо мен таяниб овқатланмайман - дедилар.

Изоҳ: *Бундай овқатланишдан қайтарганликларини сабаби ҳақида уламоларимиз жуда кўп ижтиҳодлар қилганлар улардан баъзиларини келтирамиз. Бирлари айтадиларки: Бундай овқатланиш мутакаббирларнинг одатларидандир уларга ўхшаб овқатланиш дуруст эмаслиги учун бундан қайтарилган. Бошқа бирлари айтадиларки: Бу ҳолатда овқатланиш киши саломатчилигига зарар бўлади, шариатда мусулмон ўзини ҳалокатга ташилаши унга ҳаром қилган. Лекин мусулмон киши бу қайтарувдан бўлган мақсадлар тагига тушиниб етадими ё йўқми, Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига ҳеч иккиланмай иқтидо қилади, унинг учун Пайғамбар алайҳис-саломдан қайтарув келганлиги кифоядир.*

140 – حدثنا محمد بن بشار ثنا عبد الرحمن بن مهدي ثنا سفيان عن علي بن الأقرم نحوه.

Алий ибн Ақмардан ҳам худди шундай ҳадис ривоят қилинган.

141 – حدثنا هارون بن إسحاق الهمداني ثنا عبدة بن سليمان عن هشام بن عروة عن ابن لكعب بن مالك عن أبيه قال كان رسول الله يأكل بأصابعه الثلاث ويلعقهن.

Каъб ибн Моликнинг ўғиллари дадаларидан ривоят қиладилар, дадалари айтадиларки: Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам уч бармоқлари билан овқатланиб, сўнг бармоқларини ялаб қўяр эдилар.

Изоҳ: *Албатта бу бармоқларни ялашликдаги ҳикматлардан бири бошқа ҳадисларда келишича овқатнинг баракасидан маҳрум бўлмасликдир.*

142 – حدثنا أحمد بن منيع ثنا الفضل بن دكين ثنا مصعب بن سليم قال سمعت أنس بن مالك يقول أتي رسول الله بهو فرأيتَه يأكل وهو مقع من الجوع.

Анас ибн Моликдан айтадиларки: Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламга хурмо келтирилди, мен у кишини очлик сабаб ҳолдан тойиб, ўлтириб, -орқаларига суяниб- еяётганларини кўрдим.

(25) باب ما جاء في صفة خبز رسول الله

وفيه (8) أحاديث

Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламни нонларининг сифати ҳақидаги боб, бу бобда саккизта ҳадис келган.

143 – حدثنا محمد بن المثني ومحمد بن بشار قالا حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن أبي إسحاق قال سمعت عبد الرحمن بن يزيد يحدث عن الأسود بن يزيد عن عائشة رضي الله عنها قالت ما شبع آل محمد من خبز الشعير يومين متتابعين حتى قبض رسول الله.

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади айтадилар: Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи васалламнинг оиласи арпа нонидан, кетма-кет икки кун тўйган эмас, то Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васаллам қазо қилгунларигача.

144 – حدثنا عباس بن محمد الدوري حدثنا يحيى بن أبي بكير حدثنا حريز بن عثمان عن سليم بن عامر قال سمعت أبا أمامة الباهلي يقول ما كان يفضل عن أهل بيت رسول الله خبز الشعير

Абу умома Албоҳилий айтадиларки: Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламнинг уйларидан арпа нони ортиб қолмасди.

Изоҳ: Қистиллоний айтадиларки: Ибн Саъддан бошқа бир ривоятда келишича Оиша онамиз айтган эканлар: Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васалламнинг дастурхонларидан бир бурда ортиб қолган нон олинган эмас. Яъни ноннинг ўзи асло бўлмаган эди .

145 – حدثنا عبد الله بن معاوية الجمحي حدثنا ثابت بن زيد عن هلال بن خباب عن عكرمة عن ابن عباس رضي الله عنه قال: كان رسول الله يبيت الهبالي المتتابعة طاويا هو وأهله لا يجدون عشاء وكان أكثر خبزهم خبز الشعير.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят у зот айтадилар: Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам узун узун кечаларни оч ўтказар эдилар, у зот ва аҳли хонадонлари ҳам тушлик учун овқат топа олмас эдилар. Кўпинча истеъмол қиладиган нонлари арпа нони эди.

146 – حدثنا عبد الله بن عبد الرحمن ثنا عبيد الله بن عبد المجيد الحنفي ثنا عبد الرحمن وهو ابن عبد الله بن دينار ثنا أبو حازم عن سهل بن سعد أنه قيل له أكل رسول الله النقي يعني الحواري فقال سهل ما رأى رسول الله النقي حتى لقي الله تعالى فقيل له هل كانت لكم مناخل على عهد رسول الله قال ما كانت لنا مناخل فقيل كيف كنتم تصنعون بالشعير قال كنا ننفخه فيطير منه ما طار ثم نعجنه

Саҳл ибн Саъддан ривоят қилинади, у кишига Пайғамбар алайҳи салом тоза оқ нон еганмилар? Дейилди. У зот айтдиларки: Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам тоза ун нонини кўрмаганлар. Яна у зотга айтилдики: Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васалламнинг даврларида сизларни элакларингиз бўлармиди: у зот бизларда элак бўлмаган дедилар, бўлмаса арпани қандай тановул қилардинглар? Дейилди. Совурардик, учганича учиб кетарди, сўнг уни хамир қилардик. - Дедилар.

147 – حدثنا محمد بن بشار حدثنا معاذ بن هشام قال ثني أبي عن يونس عن قتادة عن أنس بن مالك قال ما أكل نبي الله على خوان ولا في سكرجة ولا خبز له مرفق قال فقلت لقتادة فعلام كانوا يأكلون قال على هذه السفر قال محمد بن بشار يونس هذا الذي روي عن قتادة هو يونس الإسكافي

Анас ибн Моликдан у зот айтадилар: Оллоҳнинг Пайғамбари саллаллоҳу алайҳи васаллам хон устида ҳам, кичик идишда ҳам, овқатланмаганлар ва оқ ундан нон ҳам емаганлар. Қатодадан ундай бўлса, улар нима устида овқатланардилар? - Деб сўрадим. У атдики: Манашу суфралардада. Муҳаммад ибн Башшор айтадики: Қатодан ривоят қилган Юнус, Юнус искофдир.

Изоҳ: Суфралар одатда ҳайвон терисини ошлангандан кейин дастурхон сифатида ишлатилган. Албатта бу Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васалламни дунё лаззатига берилмай, содда ҳаёт кечирганликларига далолат қилади.

148- حدثنا أحمد بن منيع ثنا عباد بن عباد المهلبى عن مجالد عن الشعبي عن مسروق قال دخلت على عائشة فدعت لي بطعام وقالت ما أشبع من طعام فأشاء أن أبكي إلا بكيت قال قلت لم قالت أذكر الحال التي فارق عليها رسول الله الدنيا ما شبع من خبز ولا لحم مرتين في يوم واحد

Масруқ айтадиларки: Оиша онамиз ҳузурларига кирдим, у зот менга таом келтиришларини буюрдиларда, сўнг айтдиларки: қачон овқат иштаҳо қилсам, йиғидан ўзимни боса олмайман. Мен нима учун деб савол қилдим, шунда айтдиларки: Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам дунёдан кўз юмган ҳоллари ёдимга тушади, у зот бирор бир кун, нон, ёки гўштга, икки марта тўйиб овқатланган эмаслар.

149 – حدثنا محمود بن غيلان ثنا أبو داود قال حدثنا شعبة عن أبي إسحاق قال سمعت عبد الرحمن بن يزيد يحدث عن الأسود بن يزيد عن عائشة قالت ما شبع رسول الله من خبز الشعير يومين متتابعين حتى قبض

Оиша розияллоҳу анҳудан айтадилар: Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам вафот қилгунларига қадар, арпа нонидан пайдар-пай икки кун тўйиб емаган эдилар.

150 – حدثنا عبد الله بن عبد الرحمن ثنا عبد الله بن عمرو أبو معمر ثنا عبد الوارث عن سعيد بن أبي عروبة عن قتادة عن أنس قال : ما أكل رسول الله على خوان ولا أكل خبزاً مرققاً حتى مات

Анас розияллоҳу анҳу айтадилар: Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам дунёдан кўз юмгунларича, хон устида овқатланмадилар ва тоза оқ ундан бўлган нон ҳам емадилар.

Изоҳ: Бу тоза оқ ундан бугдой унини назарда тутилияпти, Пайгамбар саллаллоҳу алайҳи васалламга Оллоҳнинг салоту салаватлари бўлсин! мана шундай ҳолда ҳаёт кечирдилар. Оллоҳ таоло ҳаммаларимизни ўзининг ҳидоятидан айирмасин!

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين وسلم.